

Mechanické hodinky odolaly času i chytré konkurenci

Kolik je? Když se dnes někoho zeptáte, často sáhne po mobilu nebo mrkne na monitor počítače. Někdy dokonce i v případě, že nosí na zápěstí náramkové hodinky. Ty by – bráno čistě měřítkem pokroku – měly být už jen muzejním exponátem. Ovšem zdaleka nejsou. I proto, že neslouží pouze coby ukazatel času, ale celého životního stylu svého majitele.

>> **Jiří Sotona**

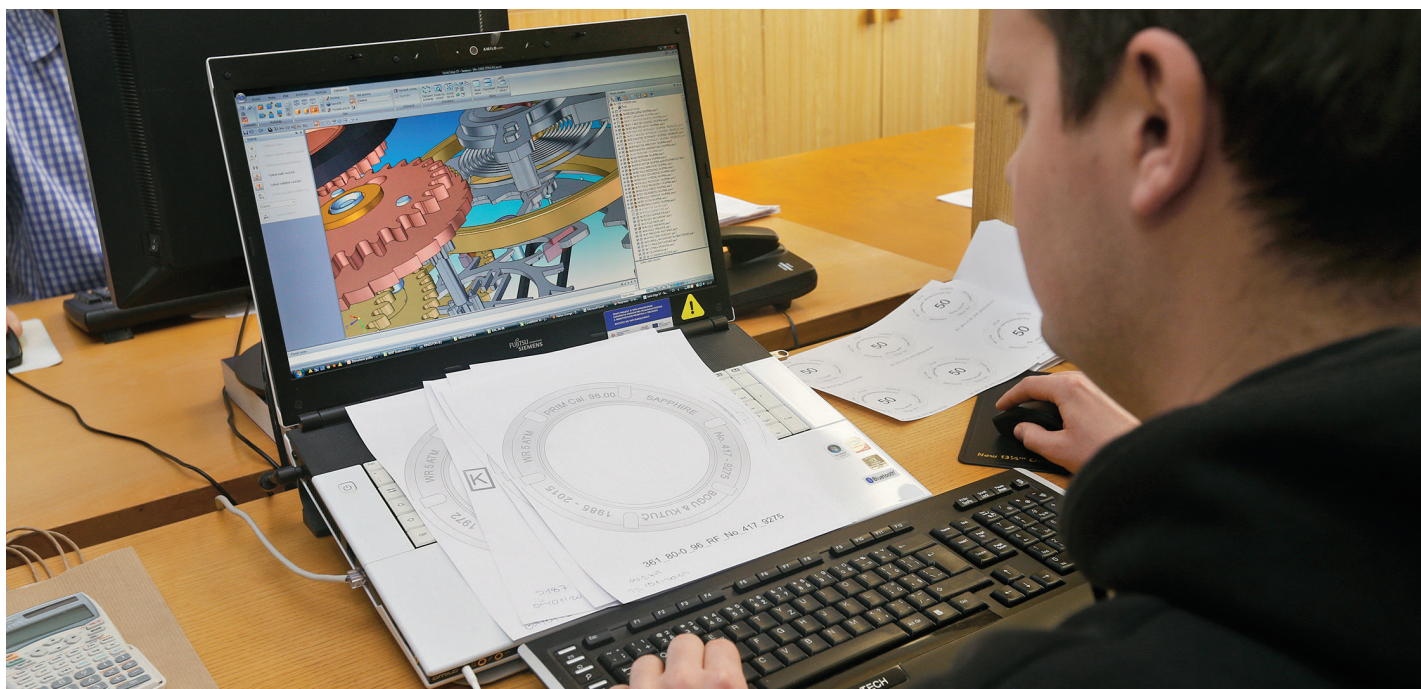
Kolem stolů, které dohromady tvoří velkou pracovní desku, sedí pětice mladých lidí a soustředěně hledí dolů. Sedáky židlí mají nastave-

né nezvykle nízko, zato předloktí vysoko opřena na polstrovaných područkách. Ortoped by takové sezení asi nepochválil, ale je to nejpříjemnější pozice pro ty, jejichž náplní práce je rozmontovat a po vyčištění zase složit dohromady součástky miniaturních strojků.

Na rozdíl od hlučných nástrojářských dílen se tady ozývá jen cinkání ozubených koleček a dalších dílků, jejichž rozměry se často pohybují v milimetrech. Tomuto měřítku odpovídají i pomůcky zaměstnanců – lupy, šroubováky, pinzety nebo nádobky s oleji,

Dalibor Hanák přistupuje ke skvostům ze své nabídky s úctou a v rukavičkách. Švýcarské hodinky si to zaslouží... Foto Právo – Petr Horník (2)

Výroba nových modelů značky Prim, která patří firmě Elton, začíná návrhem v počítači.

s jejichž pomocí se složité soukolí mechanických náramkových hodinek promazávají.

Na která přesně určená místa má malá kapka padnout, hodináři dobře vědí. Nejen že se ve svém oboru vyučili, ale také se pravidelně školí v zahraničí. Co výrobce, to trochu jiná podoba hodinového strojeku či postup jeho údržby.

Tahle dílna, která tvoří součást rodinného klenotnictví Fr. Hanák v Brně, je autorizovaným servisním střediskem pro věhlasné švýcarské hodinářské značky Omega, Breitling, Tissot, TAG Heuer či Rado. Ty navzdory konkurenci všelijakých elektronických vymožeností na naše zápěstí nadále vyznávají především mechanickou klasiku. Útroby jejich produktů se skládají ze sta a více dílků. Dát po opravě takovou miniaturní stavebnici dohromady zabere klidně čtyři hodiny.

„Nemyslím si, že by zrak při téhle práci postupně odcházel. Ale jsem ještě mladý, tak to asi nemůžu posoudit,“ říká s nasazenou lupou na oku osmadvacetiletý Jaromír Fábry, jeden z osazenstva dílny.

Zvolit v patnácti letech tak specifický učební obor vyžaduje od mladých lidí rozvahu. „Spousta hodinářů se k tomu dostane díky někomu v rodině nebo širším příbuzenstvu, kdo tu práci dělal. U mě to bylo přes sestřenicu,“ prozrazuje šestatřicetiletý Tomáš Trnka, zatímco leští hodinky značky TAG Heuer, které po předchozí údržbě sestavil.

Není nad mechaniku

Mechanické hodinky by se měly stejně jako auto pravidelně servisovat, což znamená, že jejich opraváři jen tak nevymřou. Důležité pochopitelně je, aby si zákazníci kupovali i nové modely, což navzdory všem ostatním

ukazatelům času, jimiž jsme obklopeni, nebo takzvaným chytrým (*smart*) hodinkám, které zvládají i jiné funkce, stále dělají.

„Pro mě jsou smart hodinky úplně jiný produkt,“ tvrdí Dalibor Hanák, jednatel společnosti Fr. Hanák, jejíž historie sahá do roku 1905. „Rádi prodáváme věci, kterým stoprocentně rozumíme. Pokud bychom nabízeli elektroniku ve formě smart hodinek, už bychom nebyli hodináři,“ podotýká starší ze dvou bratrů, kteří rodinný podnik převzali po svých rodičích.

Pokud bychom nabízeli elektroniku ve formě smart hodinek, už bychom nebyli hodináři

Dalibor Hanák

Ačkoli se ho na to novináři podle jeho slov už léta ptají, nepozoruje, že by mechanické náramkové hodinky vyklížely pozice. A to ani přesto, že čas dneska ukazuje třeba i mikrovlákná trouba.

Hodinky jsou více než dříve doplňkem svého nositele vyjadřujícím jeho osobnost. Zároveň mohou sloužit jako šperk, ostatně proto patří do artiklu klenotnictví. Mechanické náramkové hodinky, které se nespolehají na baterie a musejí se pravidelně natahovat, jsou kromě toho ukázkou precizního řemesla, která je pro jejich majitele další přidanou hodnotou. I proto zůstávají oblíbeným dárkem k výročním a pochopitelně i k Vánocům.

Dalibor Hanák připoouští, že podnikání uzavření obchodů jeho odvětví hodně zasáhlo. Přestože provozuje i e-shop, poznamená: „Ne-

dovedu si představit, že by si v cenové hladině nad 20 000 korun někdo koupil hodinky online, aniž by si je předtím vyzkoušel nebo si je alespoň prohlédl třeba u kamaráda.“

Digitálky s gumovým páskem jako z asijské tržnice u Hanáků rozhodně nepofidíte. Klenotnictví se specializuje na produkty věhlasných švýcarských hodinářů, na jejichž pořízení potřebujete tisíce, nezdědka desítky tisíc, v případě výjimečných kousků i stovky tisíc korun. Obecně tu hodinky s mechanickým strojkem převažují nad těmi bateriovými.

Vysoká cena netkví jen v materiálech. Standardem jsou ocel a safírové sklo, výjimečně se ale používá také titan, zlato či platina. „Přidanou hodnotu tvoří do značné míry jedinečnost, fakt, že se v dané sérii vyrobí třeba jen několik kusů za rok,“ vysvětluje Dalibor Hanák, jenž podle svých slov střídá na zápěstí podle různých příležitostí přibližně deset kousků.

Potvrzuje také, že dražší hodinky jsou častým dárkem v rodině nebo mezi přáteli. „V polovině případů jsou pro obdarovaného překvapením, v polovině si je budoucí majitel vybere sám a pošle dárcům nějaký tip.“

Redakční fotograf Petr Horník nosí na zápěstí nejčastěji výrobek německé firmy Zeppelin, který mu přibližně před dvanácti lety koupila jeho manželka. „Jsou to čistě mechanické hodinky, které musím jednou za dva dny ručně natáhnout,“ popisuje čtyřicetiletý muž, který by se dal považovat za klasického zákazníka hodinářství. Elegantní ukazatele času vnímá jako nezbytný doplněk, nosí jen hlavní, další dvoje střídá podle příležitosti – do divadla či do přírody.

„První jsem dostal ještě na základní škole, obyčejné digitální. U babičky jsem ale

obdivoval staré pozlacené hodinky značky Omega, takové ty kapesní na řetízku, kterým se říká cibule," vzpomíná.

Za zásadní považuje osmnácté narozeniny, kdy poprvé obdržel od rodiny švýcarské hodinky. „Po několika letech jsem je předal svojí ženě, další jsem pak dostal ke třicátinám, jsou od značky Emporio Armani a nosím je především k obleku,“ říká Petr k hodinkám, které se dají pořídit už za několik tisíc korun.

A když se někdo zeptá, kolik je hodin... „Podívám se na zápěstí. Dokonce i v autě jsem se přistihl, že se podívám spíš na ruku než na palubní desku.“

Perspektivní obor

Stát se autorizovaným servisem švýcarských značek, jako se to podařilo klenotnictví Fr. Hanák v Brně, není jen tak. „Především to znamená mít vyškolené hodináře. Výuční list je takovým vstupním dokumentem, musíte k tomu ale ve Švýcarsku absolvovat jejich školicí program,“ uvádí základní podmínku čtyřiačtyřicetiletý Jiří Hanák, vedoucí servisu.

**Daří se nám, každý rok
otevíráme jednu třídu se
zhruba deseti až jedenácti
hodináři**

Josef Váca

Zdejší zaměstnanci prošli hodinářskou školou v Jihlavě, jedinou v republice, která obor jemný mechanik nabízí. „Daří se nám, každý rok otevíráme jednu třídu se zhruba deseti až jedenácti žáky, což dělá dohromady třicet ve všech třech ročnících,“ pochvaluje si Josef Váca, zástupce ředitele pro praktické vyučování na Střední škole průmyslové, technické a automobilní v Jihlavě.

Kromě denního studia je možné využít se i dálkově, případně absolvovat některý z kurzů pro dospělé. Podle Josefa Váci se do nich hlásí lidé různých profesí, třeba i lékaři či právníci. Proniknout můžou do tajů velkých hodin včetně orlojů, menších nástěnných hodin, ale i mechanických a digitálních hodinek. Kurzy ale mohou využít i lidé hledající rekvalifikaci. „Jsou většinou obsazené na dva roky dopředu,“ říká zástupce ředitele.

Do Jihlavy se obor jemný mechanik přestěhoval z nedaleké Polné, která kvalifikované absolventy vypustila do světa poprvé v roce 1955. Během následujících padesáti let vyškolila přes 1400 hodinářů. Na průmyslovce v Jihlavě teď v její tradici pokračují.

Jaromír Fábry z hodinářské dílny u Hanáku upozorňuje, že i s výučním listem se absolvent všechno doučí teprve až s léty praxe. „Učňák pokrývá široké spektrum oboru. Učili nás nejen to, jak vyrobit a opravit náramko-

V Eltonu si mechanické strojky vyrábějí sami.

Foto Právo – Milan Malíček

Při opravě se rozebrané součástky přehledně roztřídí.

Foto Právo – Petr Horník (4)

Co je jemná hodinářská práce, člověk pochopí až v hodinářské dílně.

vé hodinky, ale i bicí hodiny nebo kukačky. Člověk musí dostat základy všeho, protože neví, kde skončí. Otevře si praxi někde na vesnici, kde mu lidi budou nosit na opravu budíky nebo bicí hodiny a k náramkovým se dostane jen zřídka," vysvětluje.

S úsměvem vzpomíná na poslední ročník základní školy, kdy se seznámil s možností dalšího studia a s nadšením doma oznámil, že se stane fotografem. „Mamka na to řekla, že ani náhodou, že fotografem může být každý, kdo rád fotí, a nepotřebuje k tomu papír. Chtěla, abych se vyučil něčím, co bude perspektivní. Není to tak dlouho, co jsem jí upřímně poděkoval. Jsem rád za to, co dělám.“

Servis drahý jako hodinky

Další podmínkou pro servis švýcarských hodinek je podle Jiřího Hanáka náležitě vybavená dílna. „Nakoupit náradí, přístroje na čištění součástek, na testy vodotěsnosti, na leštění," vyjmenovává. „Každý rok k nám zástupci některých značek přijíždějí a provádějí audit. Kontrolují jak vybavenost servisu a jeho provoz, tak práci hodinářů i jednání se zákazníky," popisuje vedoucí servisu, jenž díky svým rodičům od malička vyrůstal obklopen ciferníky všech velikostí. „Mně to přišlo normální, ale když k nám někdo přišel na ná-

Nejdražší kousek z prodejce Fr. Hanák stojí 2,5 milionu korun.

vštěvu, divil se, proč nám v jedné místnosti visí třeba čtyřicet hodin.“

V servisu opravují nejen u nich zakoupené hodinky, ale poštou přijímají zakázky z celé republiky. Za jak dlouho je zákazník obdrží zpět, záleží na rozsahu oprav. „U částečného

servisu se dělají drobnosti, třeba kontrola vodotěsnosti pouzdra nebo menší zásah do strojku. To je otázka dvou až čtyř týdnů podle toho, jestli máme součástku skladem," vysvětluje Jiří Hanák.

U mechanických hodinek se však doporučuje dopřát jim jednou za pět až osm let celkový servis. Obnáší rozebrání do posledního dílku, jejich kontrolu pod lupou a případnou výměnu za nové, dále vyčištění pomocí ultrazvuku, namazání a opětovné složení strojku.

„Pak se strojek zabalí zpátky do kovového pouzdra a vymění se všechna těsnění. Na závěr se ještě pouzdro i náramek vyleští," popisuje vedoucí a dodává, že kvůli objednáni dílů se oprava může protáhnout až na dva měsíce. Majitel však obdrží prakticky nové hodinky, navíc s dvouletou zárukou. Není ale divu, že takový plný servis se může vyšplhat i na více než 20 000 korun.

Primky v Česku hrají prim

Kdo by si chtěl pořídit mechanické náramkové hodinky a zůstat přitom patriotem, má v podstatě jedinou volbu – Prim. Tradiční česká značka je spojená s Novým Městem nad Metují, kde hodinky vyrábí společnost Elton hodinářská, a to ve stále stejném závodě už od roku 1949. →

PR01767

INSPIRATIVNÍ KANCELÁŘE S ELEGANCÍ PRVNÍ REPUBLIKY

- Prosvětlené kanceláře s flexibilním uspořádáním prostoru
- Kolárna a sportovní zázemí v budově
- Parkování v budově
- Pestrá nabídka služeb v blízkém okolí

**KANCELÁŘE A OBCHODNÍ PROSTORY
K PRONÁJMU VE SKVĚLÉ LOKALITĚ
S VÝBORNOU DOPRAVNÍ DOSTUPNOSTÍ**

WWW.BUBENSKA.CZ | 778 400 400

CPI
Property
Group

Po kompletním servisu obdrží zákazník zpět prakticky nové hodinky. Zbývá je jen vyleštit, jak ukazuje Jiří Hanák.

Ve svém designu i v názvech jednotlivých řad, jako jsou Orlík, Spartak či Pavouk, se často odkazuje na 60. a 70. léta, kdy si její hodinky získaly věhlas. „Klasický design je u našich zákazníků stále nejoblíbenější. Některé naše modely sice mají modernější design, stále se ale drží toho, čemu říkáme DNA značky Prim – minimalismu a nadčasovosti,“ říká mluvčí firmy Adéla Dittmannová.

ně na 35 000 Kč, mechanické hodinky s vlastním strojkem pak od 60 000 Kč výš.

Ovšem pozor, není Prim jako Prim. Elton kdysi spadal pod Chronotechnu Šternberk a právě od této již zaniklé firmy si práva na značku Prim koupila společnost MPM-Quality z Frýdku-Místku. Ta však hodinky pouze kompletuje z dílů dodaných z různých koutů světa.

Vodítkem pro zákazníky, kteří touží po pravých primkách, je logo Manufacture PRIM

1949, znázorněné přímo na ciferníku. U prodejců také mohou žádat certifikát původu, v němž musí být uvedena firma Elton a místo výroby Nové Město nad Metují.

Vleklé soudní pře o použití značky zatím konečný verdikt nepřinesly. „Část sporů je vzhledem k epidemiologické situaci odročena a rozhodnutí se bohužel zpožďují,“ konstatuje Adéla Dittmannová.

jiri.sotona@pravo.cz ■

Plný servis se u mechanických hodinek může vyšplhat i na více než 20 000 korun

Ještě těsně po revoluci zhotovili v Novém Městě nad Metují stovky tisíc primek ročně. Brzy se však ukázalo jako nemožné konkurovat mnohem levnější asijské produkci. Firma se proto začala orientovat na dražší výrobky, ovšem na přímou zakázku, se širokou možností úprav dle přání zákazníka. Nějakou specialitku, jako je věnování, monogram na korunce, změna barvy ručiček nebo úprava číselníku, si podle Adély Dittmannové přeje polovina z nich.

„Ročně vyrobíme do sedmi set hodinek s vlastním mechanickým strojkem a zhruba dvakrát tolik quartzových (bateriových),“ říká. Jelikož je výroba mechanických strojků kapacitně omezena, přišla firma s novou řadou Prim Automatic se švýcarským mechanickým strojkem. Bateriové hodinky začínají na 10 000 Kč, Prim Automatic vyjdou nejméně

Taky hodinky, ale z jiného světa

■ DIGITÁLNÍ

Když japonská firma Seiko začala na konci 60. let minulého století masově vyrábět bateriové hodinky (s takzvaným quartzovým strojkem, který je standardem dodnes), byla to velká revoluce. Tím spíše, když k nim záhy přibyl digitální displej. Švýcarští hodináři krachovali a zdálo se, že čas mechanických strojků dotikal. Nestalo se, naopak dnes byste s digitálkami ve společnosti velký dojem neudělali.

■ SMART NEBOLI CHYTRÉ

Sice ukazují čas a připínají se na zápěstí, ale podle konzervativců jsou spíše elektronickým zařízením než hodinkami. Hodí se na sportovní aktivity, zvládnou měřit tep, množství spálených kalorií, monitorovat váš spánek, přehrát hudbu nebo

třeba zobrazit nejrůznější upozornění z mobilu.

■ BINÁRNÍ

Vychytávka pro technologické nadšence, kteří se chtějí blýsknout, ačkoli při pohledu na zápěstí potřebují na určení času o trochu víc... času. „Ciferník“ tvoří diody v několika řadách, jež zobrazují hodiny a minuty, případně navíc samostatně desítky minut. Hodnoty u rozsvícených diod je potřeba sečíst. Proč to dělat snadno, když to jde i složitě...

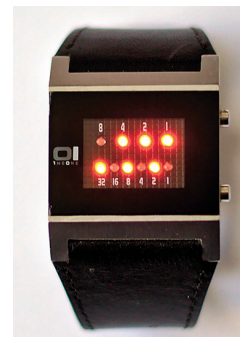

Foto – Profimedia